

Sajtószilánkok 2003.

Szerző Administrator
2007. november 21.
Utolsó frissítés 2008. január 30.

A jiddis menyasszonybúcsúztató után osztrák dallamok csendülnek fel, majd rögtön ezután magyar, szlovák, ruszin és horvát dalok ? mi más is jellemezhetné ez a Kárpát-medence, a valahai Monarchia változatos kulturális és zenei életét, mint egy olyan összeállítás, amelyben helyet kap minden, valaha együvé tartozott nemzetiség. Szvorák Kati népdalénekes Stafíring című hanghordozója nem valamiféle álságos nosztalgizálás soha nem volt bezzeg-korok iránt, hiszen ő is, mi is tudjuk, hogy a monarchia élete korántsem volt annyira konfliktusmentes, mint amennyire ezt bizonyos iskolák be szeretnék állítani. Mégis van aktualitása a zenei összeállításnak: hiszen áprilisban népszavazás lesz arról, akar-e Magyarország az Európai Unió tagja lenni, s ha a döntés igen ? mert mi más is lehetne ? újra meg kell majd tanulnunk egészen más formában együtt élni, határok és korlátok nélkül a legkülönbözőbb nemzetiségekkel, elssőbbar persze azokkal, akik mellettünk, velünk élnek. Bár a Közép-Európa lakodalma című céde egyáltalán nem tűzte hivatalosan zászlajára az Eu-párti kiállást, ennek ellenére mégis az egyik legmarkánsabb zenei megfogalmazása lett az egységesülésnek. Ezt a felvételeken közreműködő zenekarok sokszínűsége is jelzi. Nincs két Magyarország, jókedvűen elfér egymás mellett a bécsi Mulatschag Gruppe, a szlovák Ponitran, az ukrainai Técsői Banda, a szerb zenét játszó Vujicsics, az Odessa Klezmer Band, a Kőfaragók és a Hegedős Együttes is. Nos és persze Szvorák Kati, ez a szlovákiai magyar kislányból magyarországi magyar népdalénekes, aki saját pályájával is bizonyítja: a emberek között a valóságban soha nem húzódhat határ. Pilisszentlászló-Kultúrkáló (Budapesti Nap, 2003.jan3.)

?A saját népdalaink, népzeneink szeretete azért is olyan fontos, mert így megértjük a másik nép ragaszkodását a saját kultúrájához. Szvorák Kati dupla albuma szép üzenet mindannyiunkhoz. Közép-európai stafíring (Nők Lapja, 2003. jan.8.)

?A dupla CD-t hallgatva önkéntelenül Lagzi Lajcsi lakodalmas rockparódiája tolakszik az elmébe, a kettőt egymás mellé téve, ez utóbbi nem kaphat más jelzöt, párja nem lehet a kétezredik évforduló hírességének, a Szvorák Kati által válogatta hagyományos csújjogatóknak. A kiadvány tökéletesen érzékelteti azt a feltűnő különbséget életünk egyik legmeghatározóbb eseményének természetes vigassága és napjaink mesterkélt jópofizása között. Szaki: Konty alá való (Demokrata 2003/3. január 16)

Régióink igen gazdag zenei hagyományából született unikális dupla CD ? a feledhetetlen zenei élmény mellett - hozzásegít ahhoz, hogy ha nem is értünk gyakran szót szomszédainkkal, legalább megertsük egymás érzelmeit? Szabó Gergely: Szvorák Kati és a Monarchia: Stafíring (Blikk, 2003. febr.)

?Megszervezte a Monarchia Zenei Társulást, mely a kulturális összetartozást hivatott népszerűsíteni. A környező országokat képviselő zenekarok nemzeti identitásukat, vallásukat, nyelvüket vállalva sajátos zenei motívumokkal járulnak a közös sikerhez? Vándorló dallamok (Szabad Föld, 2003. 01.24.)

? szívós akarattal, tervezhető tudatossággal és érzékeny lélekkel ?békíti össze? a Kárpát-medence népeit ?A harmadik évezred egyre kíméletlenebb mindennapjaiban fontos szerepet kellene szánni a lélekmelengető népzenenek, amely összekovácsolhatja a nemzeteket. Csak reménykedhetünk, hogy így lesz. Szvorák Kati legalábbis a maga eszközeivel ? éterien tiszta hangjával ? mindent megtesz ezért? Fantasztikus élményt nyújtanak!...Ilyen hozományokat várunk. Szvorák Kati stafíringja (Heti Délkelet, 2003.02.07.)

?egyik albuma sem véletlenszerű munka, mindegyik átgondolt kiértelt munka. A tágabb haza énekese a Monarchiával készített sorozatával pedig tanúbizonyságot tesz az európaiságról?Az énekesnő a legrejtettebb kincsekre is felfigyel, hogy átadhassa nekünk. Hogy gazdagodjunk és elgondolkozzunk? Borzák Tibor: Békét hoznak a Kárpát-medencében vándorló dallamok (Tiszta szívből becsülendő Szvorák Kati törekvése)

?Dalai harmóniát sugároznak, nem hagynak kétséget a hallgatókban afelől, hogy a másságnak helye van, és az eltérő kultúrák egymás mellett élése gazdagít mindannyiunkat? ? írja a CD-füzetkében, ajánlóként Habsburg György. A dupla korong központi témája a lakodalom, hamisítatlan középp-európai megközelítéssel? B.Sz.: Úrpresszószanzonek (Népszabadság, TV melléklet, Szvorák Kati:Stafíring. 2003. febr.)

Voltaképpen hálátlan feladat Szvorák Katiról írni. Az ember, miután meghallgatja legújabb felvételét, örvendezik, lelkes. El van tagadtatva. Aztán közeledik az ?okoskodás? ideje, amikor kiderül, hogy nemcsak ?beszélni nehéz?. Írni sem könnyű, akárhogy is vesszük.

Részben, mert oly sok jelző és határozó veszítette el értékét ? azaz, dehogyis értékét, a hitelét veszítette el -, elkopott s kétes-megbízhatatlanná vált a különböző meggondolásból (vagy épp jobb híján) való alkalmazás következtében. Szavakat keresnek tehát, amelyeknek még van erejük.

?olyasmi, ami a populáris a szó legjobb értelmében: bárkit megérint?. És néha azon vesszük észre magunkat, hogy szinte nem is tudjuk, milyen nyelven szól az ének. Ugyanazon, mégis másképp? Szvorák Kati és a Monarchia Zenei Társulás megint remekelt. Nemcsak ismereteket terjesztenek, hanem szemléletmódot sugároznak?.

?Másképp viszont, valamiféle zavar lesz úrrá rajtam. Mert valahogy illetlenségnek érzem, hogy megdicsérjem Szvorák Katit ? ő nagyságrendekkel több annál?

Fittler Katalin: Stafíruno (Sztereó, 2003. január-február)

Télkergető

A ?Télkergető? tágabb hazánk népeinek zenéjéből merít, szinte azt mondhatnám, magába öleli annak közel valamennyi népét, amelynek sorsa egy évezred vérvivataros történelme során közös volt és folyamatosan hatott egymásra. Aki ezt a közös hangot megszólaltatja, Szvorák Katalin, a magyar és a vele együtt élő minden nép zenéjének leghivatottabb művészi tolmácsa.

Amit hallanak, tekintsék ezer év zenéje csokrának, szeressék együtt és külön-külön minden ékes virágszálát.

S fogadják Szvorák Katalintól, aki a csokrot szedte és átnyújtja Önöknek ajándékkul, illő szeretettel.

Göncz Árpád

?A CD-n szerepel közreműködőként:,,,és a szentendrei Vujicsics Tihamér Zeneiskola népdaltagozatos növendékei, akik akkor kezdtek a népzenevel foglalkozni, amikor Szvorák Kati úgy döntött, a színpad mellett jut ideje tanításra is.A hét esztendeje indult népdal tanszak első generációja már lassan ?kiöregszik?, méltó búcsúként ? nem először- énekelnek Szvorák Katival közös CD-n?

Lemez elnöki ajánlással (Budapesti Nap, 2003. március 21)

Néhány napja jelent meg Szvorák Kati és a Monarchia Zenei Társulás Télkergető című hanghordozója, amelynek két érdekessége is van: az egyik az, hogy az ajánlást ismét Göncz Árpád volt köztársasági elnök írta az albumhoz, a másik pedig, hogy közreműködőként ezúttal is hazai és környező országokbeli művész szerepel rajta

Voltaképpen hálátlan feladat Szvorák Katiról írni. Az ember, miután meghallgatja legújabb felvételét, örvendezik, lelkes. El van tagadtatva. Aztán közeledik az ?okoskodás? ideje, amikor kiderül, hogy nemcsak ?beszélni nehéz?. Írni sem könnyű, akárhogy is vesszük. Részben, mert oly sok jelző és határozó veszítette el értékét ? azaz, dehogyis értékét, a hitelét veszítette el -, elkopott s kétes-megbízhatatlanná vált a különböző meggondolásból (vagy épp jobb híján) való alkalmazás következtében. Szavakat keresnek tehát, amelyeknek még van erejük. ?olyasmi, ami a populáris a szó legjobb értelmében: bárkit megérint?. És néha azon vesszük észre magunkat, hogy szinte nem is tudjuk, milyen nyelven szól az ének. Ugyanazon, mégis másképp? Szvorák Kati és a Monarchia Zenei Társulás megint remekelt. Nemcsak ismereteket terjesztenek, hanem szemléletmódot sugároznak?. ?Másképp viszont, valamiféle zavar lesz úrrá rajtam. Mert valahogy illetlenségnek érzem, hogy megdicsérjem Szvorák Katit ? ő nagyságrendekkel több annál?

Fittler Katalin: Stafíruno (Sztereó, 2003. január-február)

Télkergető- Szvorák Kati és a Monarchia Zenei Társulás

Szvorák Kati az utóbbi 17 évben a jelenlegin túl 16 önálló lemezzel jelentkezett, amelyek keretein belül a történelmi Magyarország tájegységein fellelhetően- nem egyszer maga gyűjtötte - dalokat mutatta be a mai érdeklődőknek. Több alkalommal tematikusan, így jelen alkotótársaival Közép-Európa gyermekdalai, lakodalma és karácsonya után sorra került a farsangi mulatságok időszaka is. Igazán gazdag merítésben és hangszeres összeállításban köszönnek vissza a Gyimes, Nyitra, a Szék, az Ipoly-vidéke, vagy éppen a Szilágyság dalai, hiszen már a kíséret is igen sokszínű A Monarchia szárnyai alatt ott kell értenünk a bécsi Mulatschag Gruppe-t, mely mókás nevével ellentétben szín osztrákokból áll, aztán a nyitrai szlovákok által alkotott Ponitran-t, valamint ukrán és magyar közreműködőket, kicsiket és nagyokat egyaránt: legalább még harminc-negyven főt. Így elevenednek meg a magyar dalok mellett a sváb, sokác, tót, rác és örmény énekek, s búcsúztatják az idén igazán kitartó telet Szvorák Kati különlegesen egyedi, szép hangján.

2003.06.27. péntek, 09:25

Komlós József (hiros@index.hu) - Hírös.Index (<http://hiros.index.hu>)

?A CD-n szerepel közreműködőként:,,,és a szentendrei Vujicsics Tihamér Zeneiskola népdaltagozatos növendékei, akik akkor kezdtek a népzenevel foglalkozni, amikor Szvorák Kati úgy döntött, a színpad mellett jut ideje tanításra is.A hét

esztendeje indult népdal tanszak első generációja már lassan ?kiöregszik?, méltó búcsúként ? nem először- énekelnek Szvorák Katalin közös CD-n?

Lemez elnöki ajánlással (Budapesti Nap, 2003. március 21)

Borbás Mária interjúja Szvorák Katalin

Borbás Mária: Mindig őszintén mosolyogsz. Gondolom, hogy ez belülről, szívből jön, mert te éneklés közben is mosolyogsz.

Szvorák: Igen, ez nálam nyilvánvaló és másképp nem is tudom elképzelni.

B: Az ember lelke is más, hogyha mosolyog.

Sz: Hát hogyne! Sőt, Amerikában, mikor vendégszerepeltem, azt mondták, hogy hú, mennyit ér ez a mosolyom, azért, mert természetes.

B: Nem véletlenül írják rólad a kritikusok, hogy a napsugár kishúga, meg átragyog a hangja minden sötétségen, mert te nemcsak énekelsz, hanem energiát, szeretet-energiát sugározol a hallgatók felé.

Sz: Dalaimmal nemcsak másokat, de önző módon magam is gyógyítom. Az emberben éneklés közben belső harmónia alakul ki. És én ezt úgy érzem, hogy ilyenkor az égiekkel vagyunk kapcsolatban, egy isteni ajándék részese vagyok.

B: Érdekes, hogy ezt mondd, mert Gábor Bertalan is azt írja, hogy aki szépen énekel, az kétszer imádkozik.

Sz: Ezt különösen templomi koncertek alkalmával érzem így az ember, főleg szent ünnepeinkkor Húsvétkor, vagy Karácsonykor, ilyenkor az őszinte, szívből jövő éneklés egy gyónással ér föl.

B: Mióta énekelsz, Kati?

Sz: Születésemtől fogva.

B: Először énekeltél, és utána tanultál meg beszélni.

Sz: Az első szereplésem háromévesen történt, még a kis falumban, ahol éltem, Felvidéken, Pincen.

B: A szüleid már ekkor tudták, hogy tehetséges vagy, hogy kincs van a torkodban?

Sz: Nálunk ez természetes volt, édesanyámnak is nagyon jó hangja van, és hát a nagyszüleimnek is. A nagyapám nagyon nótás kedvű volt, ő nótákat énekelt. A nagymamám például népszínművekben szerepelt ott, abban a kis faluban. Úgyhogy ő volt a primadonna.

B: Attól nem jöttél zavarba, hogy színpadra kell állnod?

Sz: De, én nem szerettem. Nem vagyok exhibicionista, s nem a szereplésért énekelek, hanem, hogy megajándékozzam az embereket.

B: Tudod, hogy pont ezért nagyon jó, amit csinálsz. Mert nagyon sokan sokkal kisebb tehetséggel is vállalnak bármit, csak?

Sz: Igen... néha csodálom a bátorságukat?

B: Honnan származol?

Sz: Losonci születésű vagyok, Fülek, Pinc, ez volt az a három hely, ami nagyon fontos volt életemben.

B: Ott él még a családdod?

Sz: Füleken élnek a szüleim, testvéreim is.

B: Mostanában jártam ott, nagyon mélyen él az emberekben a magyarságtudat, tanulnunk kéne tőlük!

Sz: Hát igen, ott minden nap meg kell küzdeni azért, hogy az ember magyarul éljen.

B: Milyen út vezetett az énekesi pályára?

Sz: Fokozatosan alakult ki. Sok mindent csináltam, rajzoltam, festettem, tornásztam, szavaltam. Az éneklés az csak

azért maradt meg, mert adva volt ez az adottság, és egyszerû volt, nem kellett ehhez sem ecset, se papír.

B: De nem is tanultad?

Sz: Próbáltak tanítani. Klasszikus énekléssel próbálkoztam, de nekem az nem ment, hogy én most a hasamból hogy préseljem ki a levegőt? Ez engem megzavart, és tényleg egy-két évig abszolút gondban voltam, hogy most hogy énekeljek. És eltűnt a lényege a dalnak, a szöveg elsiklott, és csak arra figyeltem, hogy ezt mechanikusan, hogy tudom technikailag megoldani.

B: De most te tanítasz. Akkor?

Sz: Népdaléneklést, énekeket tanítok. Próbálom diákjaimmal érzékelteni, hogy az éneklés ugyanolyan természetes dolog, mint ahogyan beszélünk, tehát ugyanúgy kell az éneknek is megszólalni, hogy tükrözze azt, aki megszólaltatja.

B: A családod milyen lelki útravalóval engedett a nagybetűs életbe?

Sz: Hogy minden élethelyzetben emberként éljek.

B: Ki volt a legbölcsebb a családban?

Sz: Apám. Ő nagyon karakán volt. A magyarságunk miatt is sok mindent föl kellett volna adni azért, hogy érvényesüljünk, és nem adtuk föl.

B: Ezzel a kis úti csomaggal elkezdődött az életed és átjöttél Magyarországra.

Sz: Igen, húszévesen átkerültem Magyarországra egyetemistaként, magyar-könyvtár szakot végeztem, aztán énekelni kezdtem.

B: És egyből jöttek a fellépések?

Sz: Közben rendezték meg a Röpülj Páva népdalversenyt, '80-81-ben, ez nekem egy óriási lehetőség volt. És milyen szerencsém volt, hogy külföldi magyarként részt vehettem ezen a versenyen, pedig az "illetékesek" próbálták ezt meggátolni.

B: Mi történt a Röpülj Páva után?

Sz: Utána hivatásos népdalénekes lettem, volt róla egy papírom, és vártam a "sült galambra"? Rá kellett döbbernem, hogy ez így nem megy. Saját magamnak kellett kitalálnom, hogy mit csináljak. Nem ijedtem meg a feladattól, mert otthon sem kényeztetett el a sors, és itt is meg kellett mindenért küzdenem. Utólag visszagondolva nagyon jó, hogy nem nyűzsögtem, nem "pofavizittem" soha, hanem mindent éneklésemnek köszönhetek a pályán. Tamás, a férjem, nagyon sokat segített és nélküle biztos, hogy tizennyolc szólóalbumom se született volna meg.

B: Utoljára mi akkor beszélgettünk, amikor ezt a kis gyereklemezt, az Ispilángot készítettétek. Mit jelent az Ispiláng?

Sz: Az "ich spiel ein", tehát én játszom, abból származik. Sok ilyen gyerekjáték dalunk van, aminek egykori értelmét az évszázadok koptatták le. Ma már nem mindig értjük az értelmét, de a játékossága, kedvessége a fontos.

B: Mi alapján gyűjtöd ezeket a dalokat össze, mert ha végignézem a lemezeidet, mindegyik tematikus.

Sz: Megénekeltem a tavaszt, a bánatot, jeles napjainkat, énekeltem megzenésített verseket, Közép-Európa népeinek közös dallamkincséből egy hét lemezből álló sorozatot készítek és több hanghordozóm gyerekeknek szól.

B: De óriási lehet gyerekdalból a kínálat Európában.

Sz: Valóban, de biztos vagyok, hogy ilyen megközelítésben még nem született gyermekalbum, mert milyen csodálatos azt megénekelni-megélni, hogy a Csiga-biga gyere ki című gyerekdalt ugyanúgy dalolja a horvát gyerek, a román gyerek. Ugyanaz a tartalma, ugyanarról szól, hogy "csiga-biga gyere ki, ég a házad ideki". Csak nem , vajat kap, hanem valami mást. Nekem ez volt a legnagyobb meglepetés, hogy amikor ezeket összegyűjtöttem, kiderült, lényegében semmiben sem különbözünk egymástól, csak a nyelvünk más. Ugyanúgy gondolkozunk. Hihetetlen volt.

B: És lehet tudni ezeknek a gyökerét ezeknek a közös daloknak vagy dallamoknak?

Sz: Az együttélésből adódik ez. A gyerekeknél nincs különbség, hiszen ő ugyanúgy tud játszani a másikkal még ha nem érti a nyelvét, akkor is. De például a lakodalmas daloknál is megdöbbentő a hasonlóság főleg a szlovák-magyar, román-magyar viszonylatban.

B: Azt gondoltam volna pedig, hogy más kultúrák mást tartanak fontosnak.

Sz: Nem teljesen, főleg a vegyes lakosságú területeken a dallamanyag szinte ugyanaz.

B: Ez nagyon érdekes. Most pedig a legújabb?

Sz: Ez egy "középeurópás" télkergető, farsangi dalokat tartalmazó album.

B: Ez annyira friss?

Sz: Ez annyira friss, hogy még meleg. A farsangi dalokon kívül tavaszköszöntők is szerepelnek rajta, többek közt egy szép örmény dal is.

B: Ha jól tudom, a férjed muzeológus és van két gyermeked. Hogyan hatott a pályádra gyermekeid születése?

Sz: Igen, van két gyermekem. Ádám 15, és Eszter 12 éves. Ádám fiam születését is lemezzel köszöntöttem. Ekkortájt jelent meg az Iglice szívé. Mindig is énekeltem nekik, mindig altatókkal altattam el őket, tehát nekik ez természetes volt. Mind a két gyereknél nyilvánvaló volt, hogy én énekelek.

B: És ők énekelnek?

Sz: Igen, énekelnek.

B: Örökölték a tehetséged?

Sz: Részben biztos, viszont ők nem akarnak szerepelni. Ádám ütős hangszereken tanul, Eszter pedig fuvolázik, és nagyon ügyesek.

B: Mert kell, hogy kétszer imádkozzanak, ugye? 2000-ben kaptad meg a Liszt-díjat. Eszembe jutott, hogy aki népdaléneklésről hall, annak biztos eszébe jut Sebestyén Márta de nem biztos, hogy Szvorák Katit is ismeri. Ez számít neked? Zavar téged?

Sz: Ezzel én nem is foglalkozom. Mindig mások kérdezik ugyanezt tőlem, úgy látszik őket ez bizonyára zavarná. Az én életem egy kicsit másról szól.

B: De mi ennek az oka? Az, hogy te nem Magyarországon születél?

Sz: Lehet, hogy ez is, vagy pedig ez az ország nem tud eltartani olyan sok népdalénekest, ez is részgazság. Nekem, ami megadatott, azzal elégedett voltam az igazságtalanságokat pedig próbáltam elhesegetni. És mindig örültem a kis örömöknél. Nekem a kis örömökből épül föl a nagy.

B: Régebben beszélgettünk és akkor mondtad, hogy egy évvel ezelőtt nagyon beteg voltál. Megváltoztatta az életfelfogásodat vagy akár a művészetedet?

Sz: Természetes, hogy egy nagy lelki-testi megpróbáltatás után az ember sok mindent mérlegre tesz és elgondolkodik az élet értelmén. Ennek köszönhetően a dalaim még mélyebbről szólalnak meg. Próbálok még nyugodtabban élni, és az igazi emberi értékekre odafigyelni. Ez a gyerekeknek is nagyon jó dolog volt, hogy ezt végigkísérték velem együtt, mert ők is rájöttek, hogy mi a fontos az életben: a család, a szeretet.

B: Lehet a te szakmádban egyensúlyt találni? Mert mindenki úgy gondolja, ha egyszer nemet mond, akkor többet nem hívják.

Sz: Igen, ezt én is megéltem, de sokszor nem is bántam, amikor nemet mondtam és örültem ennek, mert most olyan világot élünk, hogy ki kell tudni mondani a nemet is.

B: És lehet szelektálni.

Sz: És lehet szelektálni, igen. Tehát most már lassan ott tartok a pályámon, hogy nem kell mindent elvállalni.

B: Most körülbelül mennyi fellépést vállalsz egy hónapban?

Sz: Egy hónapban? Ezt így nehéz megmondani. Éves szinten körülbelül száz-száztíz előadásom van, de ez nekem bőven elég.

B: Ezen kívül ott van a lemezkiadás és az iskola.

Sz: Igen, és ez így szépen kiegyensúlyozza egymást.

B: Ha visszahallgatod a lemezeidet, akkor van olyan dal rajta, amit kicserélnél?

Sz: Van. Nagyon önkritikus vagyok egyébként is, tehát én pontosan tudom, hogy melyiket kellett volna kicserélni, de ezt így kell elfogadni. Az annak az adott pillanatnak a szüleménye.

B: Most min dolgozol?

Sz: A következő két évre három lemezre szerződtem a Hungarotonnal. Folytatom a "középeurópás" sorozatom. A húsvét lesz a következő, az jövőre jelenik meg, majd ezt követi a pünkösdi és egy magyar-magyar párhuzamos lemezt is készítek. Mindez komoly kihívás számomra, de talán egyeseknek furcsán hangzik, hogy nekem ennél sokkal fontosabb egymás megbecsülése és tisztelete, családi fészke melege, beteges értékvesztett világunk gyógyulása, az élet, a szeretet igénylése és egy őszinte emberi szó.

Borbás Mária -Rákay Philip: Ketten (2003)

Vonal4

Sírt s kacagott a szó, s az ének

Prágai beszélgetés Szvorák Kati népdalénekesessel és Tóth Zsóka szavalóművésszel

Szerencsésnek találom a zene és a vers találkozását, váltakozását a színpadon. Hogyan jött az ötlet, hogy együtt szerepeljete? Mióta dolgoztok közösen? T.Zs.: A Budapesten nagy sorozatot megért Vers és dal a Várban című műsor keretén belül, a határon túl élő, kifejezetten felvidéki költők verseiből válogatott előadásra készülődtem és ehhez partnert kerestem. Jancsó Adrienn ajánlotta, hogy próbáljak meg együtt dolgozni Katival, hogy ezt vele kellene megcsinálni. Innentől kezdődött a mi barátságunk, valamikor még a kilencvenes évek elején.

????????

Amikor "külön utakon" jártok, mivel foglalkoztok? Sz.K.: Énekelek és tanítok. Szentendrén a zeneiskolában gyerekeket tanítok népdaléneklésre már nyolcadik éve. Vannak zenekarok, akikkel együtt dolgozom, a Kőfaragók és az Etnofon, de szólistaként is járom az országot. Attól függ hová hívnak, mik az igények. Nemrégiben Japánban voltam egy világkiállításon és ott énekeltem. (Szvorák Kati az elmúlt tizenöt évben három kontinens, 27 országában több, mint kétezer koncertet adott.)

A legutolsó négy hanghordozód mindegyike valamilyen téma köré csoportosult. Örvendezzünk, Közép-Európa karácsonya (2000) Ispiláng - Ich spiel ein, Közép-Európa gyermekdalai (2001) Stafírun, Közép-Európa lakodalma (2002) Télkergető, Közép-Európa farsangja (2003) Mondanál ezekről bővebben valamit? Sz.K.: Közös dallamokat válogattam össze ebből a régióból, Közép-Európa térségéből. Nagyon sok dallam köt össze bennünket, ami nem is tudatosul az emberben. Csak utólag, amikor meghallgatja a lemezt, döbben rá, hogy más népeknél is hasonlóan szólnak. Minden dalt az eredeti nyelven énekelek. Természetesen csehül is. Van olyan lemez ahol 11-12 nyelven is énekelek. Voltak segítőt, egyébként a szláv nyelveknél nem volt szükségem rá, de pl. a románánál igen. Nagy élvezettel gyűjtöttem ezeket a dalokat. Nekem is tanulságos volt.

A versek hangulatával összhangban, azok kiegészítőjeként hangzott el mindig egy-egy kis dalcsozor, melyek ösztönösége, érzelmegzaltsága, természetessége mély benyomást tett a hallgatóra. Az volt az érzésem, hogy Te nemcsak a hangoddal, hanem egész lényeddel énekelisz. A népdalra azt lehet mondani, hogy személytelen, egy közösségnek a zenei világa. Viszont, ha az ember pódiumra lép, akkor személyes üggyé válik. Legalábbis nekem ez a érzésem. Nem mindenki ért ezzel egyet. A népdalmozgásban nagy vitákat kavart, hogy mennyire válik a miénkké a dal, mennyire adhatja bele a saját érzelmét az énekes. Szerintem bele kell adni, mert így hat az ember a közönségére, a másik emberre. Megtanulhatom én pontosan, egy az egyben annak az idős embernek az előadásmódját, akitől hallottam, gyűjtöttem a dalt - vannak akik ezt meg is teszik - de személytelenné válik, üres lesz, csupán egy konzerv és nem egy élő hagyomány. Pedig csak így tudunk a fiatalokra is hatni, ha mi magunk is személyes élményként, magunkévá tesszük a dalt.

Délután a gyerekeknek - a gyerekekkel - énekeltek, verseltetek. Nehéz feladat volt-e megértetni, elfogadtatni magatokat ezekkel a más nyelvi környezetben élő kicsinyekkel? Sz.K.: Jó érzés volt látni és nagyon tetszik ez az ötlet, ahogyan itt, ebben az idegen nyelvi környezetben a gyerekekkel magyarul foglalkoznak, hogy megtanulják a nyelven túl a hagyományokat is. Ez nagyon fontos, mert eljön az az idő, amikor felnőnek és keresik a gyökereiket.

A legtöbb embernek gondot jelent megtalálni a megfelelő időarányt a hivatás, a család és az egyéb teendők között. Gondolom ez számotokra a fellépések, utazások és az átlagostól eltérő jellegű életvitel miatt még nehezebb. Sz.K.:

Család. A gyerekek megszokták azt, hogy az ember néha rivaldafényben van. Úgy érzem olyan családom vagyok, hogy ebből kárunk nem származik. A férjem mindenben segít, általában együtt utazunk. Amikor a gyerekek kisebbek voltak ők is elkísértek a külföldi turnéimra. Ők ebbe beleszülettek, nekik ez a természetes, hogy én ezt csinálom, nekem ez a munkám. A gyerekeim szintén szeretik a zenét és foglalkoznak vele, a fiam ütős hangszereken a lányom pedig fuvolán játszik. Nagyon jó érzés amikor a lányom, aki már 12 éves még most is megkér esténként, hogy énekeljek neki, mert jobban el tud aludni. Erre mindenkinek felhívnom figyelmét. Az altató daloknak az a célja, hogy lenyugodjon a szervezet, könnyebb legyen az elalvás és ebben a rohanó világban az nagyon fontos, szükséges.

Mi is reméljük és azt is, hogy ezeket a programokat látni is fogjuk itt Prágában.

Prágai Tükör 2003. augusztus